

แนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จในการ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรสาคร The Guidelines for Enhancing Successfulness in the Operation of Community Enterprises in Samutsakhon Province

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณิศา เทสาพวงศักดิ์
- สาขาวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ
- มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
-
- **Assistant Professor Pantida Laopuangsak**
- Department of Finance, Faculty of Business Administration
- South-East Asia University
- E-mail: pantida__c@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ ระดับความสำเร็จในการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน และแนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรสาคร ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นประธาน/ผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 100 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ส่วนคือ แบบสอบถาม และแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการณ์ของวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่มีสมาชิก 11-20 คน จำนวนปีที่จัดตั้ง 4-6 ปี ชนิดของผลิตภัณฑ์ 3-4 ชนิด สถานที่ตั้งของกลุ่มคือบ้านประธานกลุ่ม สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์คือที่ทำการของกลุ่ม รายได้จากการจำหน่าย 100,001-200,000 บาท รายจ่ายในการผลิตไม่เกิน

100,000 บาท ผลกำไรไม่เกิน 30,000 บาท และไม่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จประกอบด้วย ด้านกระบวนการด้านคณะกรรมการกลุ่ม ด้านสมาชิกกลุ่ม ด้านการเรียนรู้ และด้านเครือข่าย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับความสำเร็จประกอบด้วย ด้านการเงิน ด้านการตลาด ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านความเข้มแข็งของชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านกระบวนการ ด้านคณะกรรมการกลุ่ม ด้านสมาชิกกลุ่ม ด้านการเรียนรู้ และด้านเครือข่าย มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกับความสำเร็จ โดยปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จมากที่สุดคือ ด้านการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านสมาชิกกลุ่ม ด้านคณะกรรมการกลุ่ม และด้านเครือข่าย และทำนายระดับความสำเร็จได้ร้อยละ 67.9 ส่วนแนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จประกอบด้วย การใช้วิธีการผลิตที่มีมาตรฐาน การแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การวางแผนกลยุทธ์การตลาด การจัดสรรรายได้ และสวัสดิการอย่างเหมาะสม การส่งเสริมการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายกับภาครัฐและเอกชน

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรสาคร ความสำเร็จ

Abstract

The purpose of this research was to study factors and guidelines to enhance the success in the operations of community enterprises in Samutsakhon. The sampling group for the study consisted of the chairmen and deputy chairmen of 100 community enterprises that were selected by multi-level sampling and six key informants. A questionnaire and focus group guidelines were constructed and used as tools to collect data. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation analysis, stepwise multiple regression analysis and content analysis. The research revealed that most community enterprises comprised 11-20 members, were established 4-6 years ago, and had 3 - 4 types of products. The chairmen's houses were used for the group's location and product distribution. The average revenue was 100,001-200,000 baht/year. The average costs and the profit were less than 100,000 baht/year and 30,000 baht/year respectively. There were no product standards. Factors affecting the success of a community enterprise which were processes, deputy chairmen, group committees, group members, learning and networks were rated at a high level. The level of success regarding finance, marketing, human resources development and the strength of the community was rated at a high level. Factors affecting the success in operations consisted of learning, group members, deputy chairmen, group committees and networks respectively. All factors were able to predict the success in operations

for 67.9%. The guidelines for enhancing operation success were standard process, division of work, market strategy planning, appropriate income and welfare distribution, learning enhancement and building public and private networks.

Keywords: Community Enterprise, Samutsakhon, Successfulness

1. บทนำ

วิสาหกิจชุมชนเป็นองค์กรชุมชน ที่ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากร การผลิตการตลาด การจัดหาทุน โดยเน้นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์และใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น โดยกรมส่งเสริมการเกษตรจะสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ไปสู่วิสาหกิจชุมชนภายในจังหวัดให้มีความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจ สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนกับแหล่งทุน สร้างเครือข่ายการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนแบบครบวงจร ได้ดำเนินการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548: 14) เพื่อเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์จากชุมชนไปยังตลาดในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องมีการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน เพื่อที่จะพิจารณาถึงความสำเร็จในแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์ขององค์กร และเงื่อนไขปัจจัยที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงาน ซึ่งการประเมินองค์กรแบบสมดุล เป็นวิธีหนึ่งในการประเมินผลการดำเนินงานที่ช่วยให้มองเห็นภาพรวมในการดำเนินงานทั้งองค์กร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ และสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กรได้ (Kaplan and Norton, 1992: 71)

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจทั้งในด้านการประมง ด้านอุตสาหกรรม

และด้านเกษตรกรรม และมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว (GPP per Capita) ในปี พ.ศ. 2551 เท่ากับ 602,374 บาท เป็นอันดับ 2 ของประเทศ แต่มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดส่วนใหญ่มาจากภาคอุตสาหกรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551: 79) การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาครจึงมีส่วนในการเชื่อมโยงสินค้าต้นน้ำ ในภาคเกษตรกรรมและการประมง ประกอบกับยุทธศาสตร์สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. 2554-2556 มีพันธกิจที่ส่งเสริมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน ในการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรให้มีความเข้มแข็งตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การยกระดับรายได้และพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน และเชื่อมโยงเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน และแนวทางการส่งเสริมความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเงิน ด้านการตลาด ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านความเข้มแข็งของชุมชน
4. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรสาคร

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม ปัจจัยด้านสมาชิกกลุ่ม ปัจจัยด้านการเรียนรู้ และปัจจัยด้านเครือข่าย มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้อาศัยการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการณ์ ความสำเร็จในการดำเนินงาน และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากประธานกลุ่ม/ผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นประธาน/ตัวแทนวิสาหกิจชุมชนทั้ง 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรสาครจำนวน 30 กลุ่ม อำเภอกระทุ่มแบนจำนวน 37 กลุ่ม และอำเภอบ้านแพ้วจำนวน 64 กลุ่ม รวมทั้งหมด 131 กลุ่ม (กรมส่งเสริมการเกษตร, สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร, 2554: 12) คำนวณขนาดของตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จำนวน 97 กลุ่ม และรวบรวมข้อมูลเพื่อความคลาดเคลื่อน 3% ได้จำนวนตัวอย่าง 100 กลุ่ม โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาที่ดี 1 กลุ่ม และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม ซึ่งมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม ปัจจัยด้านสมาชิกกลุ่ม ปัจจัยด้านการเรียนรู้ และปัจจัยด้านเครือข่าย เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ความสำเร็จด้านการเงิน ความสำเร็จด้านการตลาด ความสำเร็จด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และความสำเร็จด้านความเข้มแข็งของชุมชน เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 5 ระดับตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ประมาณค่า ดังนี้ (Best and Kahn, 1998: 247)

คะแนน 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความสำเร็จ น้อยที่สุด

คะแนน 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความสำเร็จ น้อย

คะแนน 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความสำเร็จ ปานกลาง

คะแนน 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความสำเร็จ มาก

คะแนน 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความสำเร็จ มากที่สุด

2. **แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม** เป็นแนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการณ์ของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม ปัจจัยด้านสมาชิกกลุ่ม ปัจจัยด้านการเรียนรู้ และปัจจัยด้านเครือข่าย และวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการดำเนินงาน ได้แก่ ความสำเร็จด้านการเงิน ความสำเร็จด้านการตลาด ความสำเร็จด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และความสำเร็จด้านความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่ออธิบายระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านสมาชิกกลุ่ม ปัจจัยด้านการเรียนรู้ และปัจจัยด้านเครือข่าย กับปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน และใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 สภาพการณ์ของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า วิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาครส่วนใหญ่มีสมาชิก 11-20 คน จำนวน

30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 30.0 มีจำนวนปีที่จัดตั้ง 4-6 ปี จำนวน 55 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 55.0 มีชนิดของผลิตภัณฑ์ 3-4 ชนิด จำนวน 40 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.0 มีสถานที่ตั้งของกลุ่มบ้านของประธานกลุ่ม จำนวน 81 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 81.0 มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ คือ ที่ทำการของกลุ่ม จำนวน 71 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีรายได้จากการจำหน่าย 100,001-200,000 บาท จำนวน 31 กลุ่ม คิดเป็น

ร้อยละ 31.0 มีรายจ่ายทั้งหมดในการผลิต ไม่เกิน 100,000 บาท จำนวน 33 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 33.0 มีผลกำไรทั้งหมด ไม่เกิน 30,000 บาท จำนวน 36 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 36.0 และไม่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน 39 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 39.0

ส่วนที่ 2 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาครในภาพรวม

(n = 100)

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านกระบวนการ	3.77	0.62	มาก	2
ด้านคณะกรรมการกลุ่ม	3.79	0.71	มาก	1
ด้านสมาชิกกลุ่ม	3.59	0.64	มาก	3
ด้านการเรียนรู้	3.57	0.65	มาก	4
ด้านเครือข่าย	3.23	0.83	ปานกลาง	5
รวม	3.59	0.57	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาครในภาพรวม เมื่อพิจารณาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านคณะกรรมการกลุ่ม

ด้านกระบวนการ ด้านสมาชิกกลุ่ม ด้านการเรียนรู้ และด้านเครือข่าย

ส่วนที่ 3 ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม

(n = 100)

ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านการเงิน	3.52	0.78	มาก	4
ด้านการตลาด	3.62	0.73	มาก	2
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	3.54	0.72	มาก	3
ด้านความเข้มแข็งของชุมชน	3.67	0.62	มาก	1
รวม	3.59	0.62	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาครในภาพรวม เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการตลาด ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงิน

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จังหวัด

สมุทรสาคร โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ได้ผลการทดสอบสมมติฐานดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกระบวนการ (X1) ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม (X2) ปัจจัยด้านสมาชิกกลุ่ม (X3) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ (X4) และปัจจัยด้านเครือข่าย (X5) กับความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร (Y)

(n = 100)

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅
Y	0.447**	0.680**	0.737**	0.717**	0.659**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร โดยปัจจัยด้านสมาชิกกลุ่มมีระดับความสัมพันธ์ที่สุด

รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการเรียนรู้ ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม ปัจจัยด้านเครือข่าย และปัจจัยด้านกระบวนการ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปรที่เข้าสู่สมการจากการทำนายความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร

(n = 100)

ลำดับตัวแปรเข้าสู่สมการ	R	R ²	Adjusted R Square	R Square Change	b	Beta	T	Sig
ปัจจัยด้านสมาชิกกลุ่ม (X ₃)	0.737	0.543	0.539	0.543	0.238	0.246	2.484**	0.000
ปัจจัยด้านการเรียนรู้ (X ₄)	0.796	0.633	0.626	0.090	0.291	0.304	3.541**	0.000
ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม (X ₂)	0.815	0.664	0.654	0.031	0.212	0.244	2.878**	0.000
ปัจจัยด้านเครือข่าย (X ₅)	0.824	0.679	0.665	0.015	0.128	0.172	2.075**	0.040
			a = 0.478	S.E. _{est Y} = 0.36	F = 50.20			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากค่าสถิติในตารางที่ 4 สร้างสมการทำนาย ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Coefficients) ได้ดังสมการ (1)

$$Z = 0.246 X_3 + 0.304 X_4 + 0.244 X_2 + 0.172 X_5 \quad (1)$$

จากตารางที่ 4 และสมการ (1) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาครมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านการเรียนรู้ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสมาชิกกลุ่ม และสามารถร่วมกันทำนายระดับความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาครได้ร้อยละ 67.9

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ด้านกระบวนการ โดยการใช้วัตถุดิบจากภายในชุมชน การใช้กรรมวิธีการผลิตที่มีมาตรฐาน การแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด

2. ด้านคณะกรรมการกลุ่ม โดยการบริหารจัดการองค์กรที่ยึดหลักประชาธิปไตย และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านสมาชิกกลุ่ม โดยการจัดสรรรายได้ และการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกอย่างเหมาะสม ด้านการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการเข้าร่วมอบรมและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิก

4. ด้านเครือข่าย โดยการร่วมมือกับภาครัฐในการส่งเสริมความรู้ในการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเงินลงทุน ส่วนร่วมมือกับภาคเอกชนในการเป็น

เครือข่ายการผลิตและการตลาด

การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว จะช่วยเสริมสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานให้แก่วิสาหกิจชุมชน ทั้งในด้านการเงิน ด้านการตลาด ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านความเข้มแข็งของชุมชน

ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

แนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร จากการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอสำหรับแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1.1 ด้านกระบวนการ ควรส่งเสริมจุดเด่นด้านกระบวนการ โดยมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด และปรับปรุงจุดอ่อนด้านกระบวนการ โดยส่งเสริมให้มีการระดมเงินทุนทั้งจากภายในและภายนอกกลุ่ม และส่งเสริมให้มีการนำวัสดุ/อุปกรณ์การผลิตมาจากสมาชิกของกลุ่ม

1.2 ด้านคณะกรรมการกลุ่ม ควรส่งเสริมจุดเด่นด้านคณะกรรมการกลุ่ม โดยมีแนวทางการสนับสนุนความตั้งใจในการปฏิบัติงานและสร้างความไว้วางใจกัน และปรับปรุงจุดอ่อนด้านคณะกรรมการกลุ่ม โดยพัฒนาความสามารถในการทำงานของคณะกรรมการกลุ่ม และให้มีการประชุมคณะกรรมการกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ด้านสมาชิกกลุ่ม ควรส่งเสริมจุดเด่นด้านสมาชิกกลุ่มโดยมีแนวทางการสนับสนุนให้

สมาชิกมีกิจกรรมร่วมกัน สนับสนุนความสามารถของสมาชิกในการผลิต และควรปรับปรุงจุดอ่อนด้านสมาชิกกลุ่ม โดยสร้างความมีส่วนร่วมของสมาชิกในการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่ม และการจัดสวัสดิการให้สมาชิกอย่างทั่วถึง

1.4 ด้านการเรียนรู้ ควรส่งเสริมจุดเด่นด้านการเรียนรู้โดยมีแนวทางการสนับสนุนให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการผลิต และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับความรู้สมัยใหม่ และควรปรับปรุงจุดอ่อนด้านการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้มีหน่วยงานภายนอกมาดูงานของกลุ่ม และสร้างแหล่งความรู้เพื่อเก็บรวบรวมและเผยแพร่ต่อไป

1.5 ด้านเครือข่าย ควรส่งเสริมจุดเด่นด้านเครือข่ายโดยประสานงานกับเครือข่ายภายนอกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่าย และควรปรับปรุงจุดอ่อนด้านเครือข่าย โดยให้ภาคเอกชนสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มและการดำเนินงานกลุ่ม

2. ด้านความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอสำหรับแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

2.1 ด้านการเงิน ควรมีแนวทางสร้างผลกำไรของกลุ่มให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำกำไรไปเป็นเงินลงทุนสำหรับการขยายกิจการของกลุ่มได้

2.2 ด้านการตลาด ควรมีแนวทางเพิ่มยอดขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม และเพิ่มประเภทของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มีหลากหลายมากขึ้น

2.3 ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ควรมีแนวทางสร้างความมั่นคงทางอาชีพของสมาชิกกลุ่ม และจำนวนสมาชิกกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ควร มีแนวทางทำให้การจัดตั้งกลุ่มสามารถส่งเสริมวัฒนธรรมชุมชน และสร้างความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้นอย่างมั่นคง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนารูปแบบของการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

2. ควรมีการศึกษาวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยให้คนในชุมชนร่วมในขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนถึงความมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

บรรณานุกรม

- Best, J.W., and Kahn, J.V. 1998. **Research in Education**. 8th ed. Needham Height, MA: Allyn & Bacon, Boston.
- Kaplan, R. S, and Norton, D.P. 1992. "The Balanced Scorecard - Measures that Drive Performance." **Harvard Business Review**. 70, 1: 71-79.
- Kosonkittiumporn, Saowalak. 2009. "**The Development of Community Business Operational Model in Maha Sarakham Province**." Doctoral dissertation, Maha Sarakham Rajabhat University. (in Thai).
- เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. 2552. "**การพัฒนาแบบจำลองการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนในจังหวัดมหาสารคาม**." วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี

- บัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์การพัฒนามุขนิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Krejcie, R.V., and Morgan, D.W. 1970. "Determining Sample Size of Research Activities." **Education and Psychological Measurement**. 30, 3: 607-610.
- Maltz, A.C., Shenhar, A.J., and Reilly, R.R. 2003. "Beyond the Balanced Score Card: Refining the Search for Organizational Success Measures." **Long Range Planning**. 36, 2: 187-204.
- Nontakode, Panin. 2001. "**Factors Influencing the Business Success of the Northern Farmers' Housewives Groups in the Cottage Processed Food Industry.**" Master's Thesis, Nakhon Pathom Rajabhat University. (in Thai).
- พนินท์ นนทโคตร. 2544. "**ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จทางธุรกิจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรภาคเหนือในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปพื้นบ้าน.**" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Pattaradunpitak, Rattapon. 2005. "**The Development of Jute Fiber Production Career Group as a Community Enterprise: A Case Study of Ban Tokpan, Tambon Bankoh, Amphoe Muang, Changwat Khon Kaen.**" Master's Thesis, Khon kaen University. (in Thai).
- รัฐพล ภัทรดุรงค์พิทักษ์. 2548. "**การพัฒนากลุ่มผลิตภัณฑ์จากใยปอในฐานะเป็นวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษาร้านดอกเป็น ตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.**" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Thailand. Department of Agricultural Extension. 2005. **Community Enterprise Promotion Act 2005**. Bangkok: Department of Document Publicity. (in Thai).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2548. **พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548**. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายเผยแพร่เอกสาร.
- Thailand. Department of Agricultural Extension, Samutsakorn. 2011. **Community Enterprise of Samutsakorn Province Report 2011**. Samutsakorn: Department of Agricultural Extension. (in Thai).
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร. (2554). **รายงานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2554**. สมุทรสาคร: สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร.
- Thailand. Office of the National Economic and Social Development Board. 2008. **Gross Regional and Provincial Product Statistics 2008**. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board. (in Thai).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2551. **สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดของประเทศไทย ปี 2551**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Thongkorn, Nipa. 2005. "**Factor Affecting Success according to Goals of One Tambon One Product Program of OTOP**

Groups in Ruratchaburi Province.”

Master’s Thesis, Chiang Mai University.
(in Thai).

นิภา ทองก้อน. 2548. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตสินค้า OTOP ในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

Sribun, Waraporn. 2009. “**Factors Affecting the Success in the Operation of**

Entrepreneurs toward One Tambon One Products (OTOP) in Changwat Songkhla.”

Master’s Thesis, Prince of Songkla University. (in Thai).

วราภรณ์ ศรีบุญ. 2552. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) ในจังหวัดสงขลา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Assistant Professor Pantida Laopuangsak received her Master of Science Degree (Economics) from Kasetsart University. She is currently a lecturer at the South-East Asia University. Her research interest is in community economics.